

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

Generalitat
de Catalunya

L'ARANYA

Àngel Guimerà

Informació pràctica

Sala Gran

Del 30/01/25 al 09/03/25

Horaris:

- Dimecres, dijous, divendres i dissabte a les 19 h (excepte els dimecres 5, 12, 19 i 26 de febrer*)
- Diumenge a les 18 h

Funcions només per a centres educatius:

- Dimecres 5, 12, 19 i 26 de febrer, a les 11 h

Funció accessible:

- Dijous 20 de febrer. Els serveis disponibles per a aquesta funció són: audiodescripció, subtitulació al català, bucle magnètic, so amplificat individual i visita tàtil (clica [aquí](#) per reservar les entrades de la visita tàtil).

Durada: 1 hora i 30 minuts

Edat recomanada: +16 anys

Espectacle en català

NOU material de premsa disponible a www.tnc.cat/premsa

Preus:

Joves, aturats i persones amb discapacitat (-50%)	16 €
Grups, +65 i social (-25%)	24 €
Compra abans de l'estrena (-15%)	27 €
Preu general	32 €

Fitxa artística de *L'aranya*

Autoria Àngel Guimerà
Dramatúrgia i direcció Jordi Prat i Coll

Repartiment:

Albert Ausellé	<i>Miquel</i>
Jan D. Casablanças	<i>Josep</i>
Berta Giraut	<i>Pilar</i>
Estel Ibars	<i>Maria</i>
Paula Malia	<i>Isabel</i>
Jordi Rico	<i>Grimau</i>
Mima Riera	<i>Rosa</i>
Ferran Soler	<i>Ramon</i>
Jordi Vidal	<i>Cadenera</i>
Meritxell Yanes	<i>Emilia</i>

Escenografia i il·luminació	Marc Salicrú
Vestuari	Montse Amenós
So	Jordi Bonet
Direcció i arranjaments musicals	Dani Espasa
Caracterització	Àngels Salinas
Ajudanta de direcció	Anna Llopart
Ajudant d'escenografia	Josep Iglesias
Ajudanta de vestuari	Maria Albaladejo
Construcció de l'escenografia	Pascualin Estructures Stage Technology, SL i Taller d'Escenografia Castells, S.L.

Alumnes en pràctiques de direcció de l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona: Germán Fernández i Laia Nogueras

Alumna en pràctiques d'escenografia de l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona: Montse Escolano

Cançons	Cor Infantil i Cor Jove de l'Orfeó Català
Producció	Teatre Nacional de Catalunya

Agraïments: Pere Prat, Josep Maria Prat, Mercè Batllori, Ester Prat, Jordi Juanola, Norbert Prat, Xènia Prat, Arnau Juanola, Raquel Massaguer i Gramona.

I molt especialment a en Miquel Prat Valentí i a la Rosa Coll Grau, a qui volem dedicar aquesta funció.

Equips tècnics i de gestió del TNC

El TNC surt de gira amb L'aranya

Amb la voluntat de fer arribar les produccions del TNC arreu del territori de parla catalana, *L'aranya* se n'anirà de gira després de les funcions a la Sala Gran.

El TNC surt de gira és una iniciativa del TNC i el Departament de Cultura de la Generalitat per fer arribar el teatre a nous públics i contribuir a la descentralització cultural. Amb aquesta col·laboració, els teatres tenen la possibilitat d'acollir propostes que difícilment podrien ser programades sense la producció i la voluntat de gira del TNC.

Calendari provisional de la gira:

- Teatre Auditori Atrium (Viladecans), 21 de març del 2025
- L'Atlàntida (Vic), 30 de març del 2025
- Teatre Auditori (Granollers), 6 d'abril del 2025
- Teatre Principal (Sabadell), 13 d'abril del 2025
- Teatre Monumental (Mataró), 27 d'abril del 2025
- Teatre Principal (Vilanova i la Geltrú), 11 de maig del 2025
- Teatre Municipal (Girona), 23 de maig del 2025
- Teatre Principal (Palma), 30 de maig del 2025
- Teatre Àngel Guimerà (El Vendrell), 28 de març del 2025
- Teatre-Auditori (Sant Cugat), 4 d'abril del 2025
- Teatre Zorrilla (Badalona), 11 d'abril del 2025
- Teatre Jardí (Figueres), 25 d'abril del 2025
- Teatre Tarragona (Tarragona), 9 de maig del 2025
- Teatre Joventut (L'Hospitalet de Llobregat), 18 de maig del 2025
- L'Artesà (El Prat de Llobregat), 25 de maig del 2025
- Kursaal (Manresa), 7 i 8 de juny del 2025

Informació actualitzada de la gira: [aquí](#)

Materials corporatius del TNC: [aquí](#)

Sinopsi de *L'aranya*:

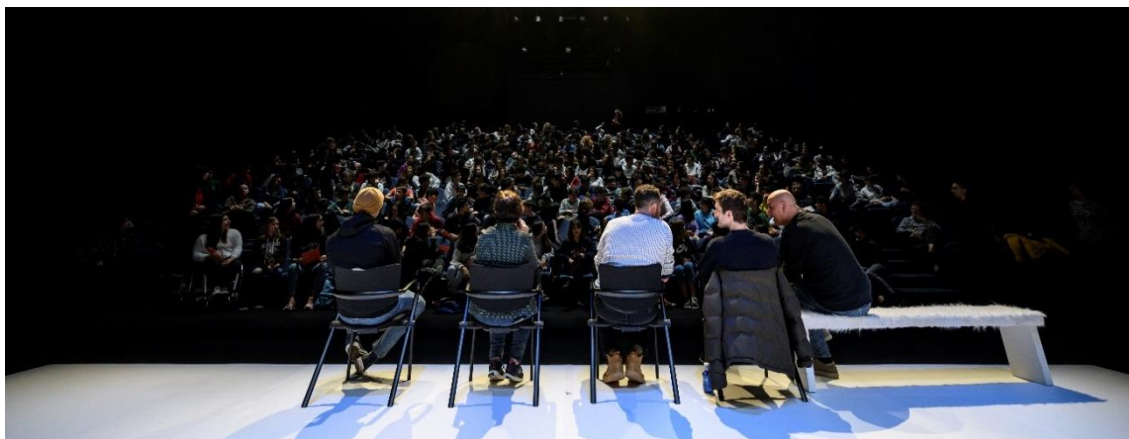
El retrat d'una època en què els desitjos més ocults lluiten constantment contra la pressió social

Una de les grans obres de Guimerà encara per descobrir que retrata les il·lusions i els desenganys, amors i desamors, fidelitats i traïcions d'una parella que viu sota la pressió social d'haver d'engendrar un fill. Una obra incòmoda carregada de tensions en què una botiga de queviures és l'escenari on conviuen els desitjos més ocults i les pressions socials d'una societat tancada.

L'aranya arriba per primera vegada al TNC amb dramatúrgia i direcció de Jordi Prat i Coll, el qual s'aproxima al clàssic des d'una mirada molt personal.

Jordi Prat i Coll, dramaturgia i direcció de l'obra

Àngel Guimerà era homosexual. No sé per què ens costa tant encara avui dia d'admetre-ho públicament. I és també sota aquesta circumstància que escriu *L'aranya*, una obra que parla d'infertilitat. No en va, un altre homosexual a qui va costar força treure de l'armari escriuria anys més tard *Yerma*. És sota la pressió social i l'obsessió dels qui no poden tenir fills que Guimerà vertebrava *L'aranya* i deixarà que, sota una forta asfíxia de desig i necessitat de descendència, es desenvolupi el seu drama costumista. L'original passa a Barcelona el 1908 però, per motius personals, l'he reescrit i s'esdevé a Girona el 1968 per visibilitzar gent normal, com els meus pares que, des d'una botiga i lluny de la *Gauche Divine*, van compartir l'ofec d'un franquisme que els feia difícil emprendre actes de llibertat.

Activitats paral·leles a l'espectacle:

Vídeo instal·lació *Les veus de Guimerà*

Del 30/01/25 al 09/03/25, al vestíbul de la Sala Gran (accés lliure a partir de les 16 h)

Mar i cel, La boja, Maria Rosa, La festa del blat, Terra baixa, La filla del mar, Arran de terra, Aigua que corre, Sol solet, Andrònica...
Les veus de Guimerà: una vídeo instal·lació immersiva que convida a entrar i gaudir en primera persona de les paraules i el virtuosisme d'Àngel Guimerà. Dues pantalles en diàleg amb una selecció de textos interpretats per Jan D. Casablanques, Berta Giraut, Paula Malia i Jordi Rico (intèrprets de *L'aranya*).

Pablo Ley, tria de textos de *Les veus de Guimerà*

El punt de partida: La idea era omplir el vestíbul del Teatre Nacional de Catalunya amb les veus, la multitud de veus, dels personatges d'Àngel Guimerà. Generar una instal·lació amb tot de televisors que, enfrontats a diferents racons del vestíbul, dialoguessin cara a cara entre ells i ens introduïssin a nosaltres, els espectadors, en els meravellosos diàlegs i monòlegs espigolats d'entre les més de quaranta obres de l'autor... I, això, perquè no volíem parlar de Guimerà, sinó que ell ens parlés. I que ens parlés amb les paraules, d'altíssima volada literària, que ell havia triat, una a una, per posar-les en boca dels seus personatges en moments de tensió, d'amor, de por, d'ira, de desesperació, d'odi, de felicitat, de compassió...

La instal·lació final: Aquesta idea primera –irrealitzable per qüestions tècniques i de sonoritat– l'hem anat condensant en la instal·lació que ara es presenta al vestíbul del TNC. L'objectiu, al cap i a la fi, continua sent fer revivre als espectadors alguns passatges especialment brillants de les obres més conegudes de Guimerà, però també descobrir seqüències absolutament meravelloses d'algunes de les obres que, malgrat tot, han embarrancat en els esculls de la història. Passatges que podrem sentir interpretats per boca d'actors

que eren, al capdavant, els veritables destinataris de les paraules de Guimerà. No cal dir, però, que aquesta instal·lació també voldria ser, a la vegada, una incitació a la lectura d'una obra tan extensa com la de Guimerà que continua amagant tresors per a qui els vulgui descobrir.

Crèdits de *Les veus de Guimerà*:

Tria de textos: Pablo Ley

Disseny: alcubierrestudio

Grafisme: Pere Àlvaro

Construcció: Maud Gran Format, SL

Enregistrament dels actors: La General Multimèdia, SL

Amb: Jan D. Casablanca, Berta Giraut, Paula Malia, Jordi Rico

Bibliografia de consulta:

Àngel Guimerà. *Obres completes*. Volums 1 i 2. Editorial Selecta. Barcelona, 1978.

Llibre de *L'aranya* publicat pel TNC

Edició especial del text de l'obra a 5 €

Llibres disponibles a partir del dia de l'estrena de l'espectacle. Es poden adquirir a les taquilles els dies de funció, a la màquina expendedora del vestíbul de la Sala Gran i anticipadament per Internet.

Col·loqui moderat per Jofre Font

Divendres 7 de febrer del 2025, després de la funció

Els col·loquis sobre els espectacles compten també amb els membres de la companyia. Una ocasió única per aprofundir en cada proposta escènica amb la mirada particular d'un espectador privilegiat.

Jofre Font és periodista cultural de 3Cat-TV3. Actualment, forma part del programa *Marcians*. Anteriorment, dins de la televisió pública catalana ha dirigit i format part dels equips de projectes de difusió i divulgació cultural com *Ànima*, *Tria 33*, *Loops!*, *Bohèmia*, diversos documentals o la secció de cultura dels informatius.

També ha presentat retransmissions televisives d'actes com els Premis Nacionals de Cultura, Liceu a la fresca, els Premis de la Nit de Santa Llúcia o el Concurs Sona9.

La seva experiència radiofònica inclou les emissores Catalunya Ràdio, RAC1, COM Ràdio o SER Catalunya i en premsa escrita va col·laborar a *La Vanguardia*.

Jo també vaig al TNC: taller per a infants *Us presentem l'Àngel*

Dissabte 15 i diumenge 16 de febrer del 2025, durant la funció

Mentre els adults assisteixen a la funció de *L'aranya* els més menuts poden estar gaudint d'un taller lúdic. Una manera diferent d'apropar-se al teatre que, en acabar la funció, permet comentar en família l'espectacle.

Taller 'Us presentem l'Àngel': Àngel Guimerà va escriure *L'Aranya*. Però sabeu qui és l'Àngel? Jugarem amb les seves històries i la seva vida, i estirarem els fils per no quedar-nos atrapats en una teranyina. Més informació de la compra d'entrades [aquí](#)

Dijous Fort:

Pòdcast en directe + teatre + beguda per 12 €

El Dijous Fort és una iniciativa del TNC per atreure públic jove al teatre a través de propostes culturals. Aquest dia, tots els menors de 35 anys poden gaudir d'una entrada de teatre + un pòdcast en directe (relacionat amb l'obra) + una beguda, per només 12 €.

Gràcies a iniciatives com aquesta, durant els darrers anys el públic jove del TNC ha anat augmentant i els menors de 35 anys ja representen un 25% del total d'espectadors.

Tens fins a 35 anys? Vine al Dijous Fort del TNC!

Dijous Fort de L'aranya:

El Dijous Fort de *L'aranya* serà el proper 6 de febrer: a les 18.30 h el públic gaudirà d'un pòdcast en directe al vestíbul superior del TNC (*Guimerà i una mica de catalanor*, amb Tro de Ponent i Júlia Ojeda). I a les 19 h començarà la funció de *L'aranya*.

Són intocables els clàssics? Es pot jugar amb el català?

Portem la professora i investigadora Júlia Ojeda i el traductor i tuitaire Marc Miranda al segon Dijous Fort de la temporada per preguntar-los si es pot jugar amb la llengua de la mateixa manera que Jordi Prat i Coll juga amb els clàssics teatrals: amb una mirada nova i sense por de dur-los al seu terreny.

Marc Miranda (Andorra la Vella, 1996) és traductor i periodista de formació per la UAB, un tuitaire *delulu* i *deranjat* i, sobretot, és lleidatà, no andorrà. Actualment, fa un doctorat en comunicació intercultural a la UAB, tradueix literatura quan el deixen, assisteix a pòdcasts a *krissejar* quan el conviden i forma part de la junta de l'Associació Professional de Traductors i Intèrprets de Catalunya.

Júlia Ojeda Caba (Sant Celoni, 1994) és professora i Investigadora del Departament d'Arts i Humanitats de la UOC. Doctora en Humanitats i Comunicació amb la tesi doctoral *La narrativa catalana de postcrisi (2010-2020). Llengua, gènere i país en el tríptic de Marta Rojals*. Col·labora amb diversos mitjans de comunicació com a especialista en literatura.

Clara Queraltó. Pròleg de *L'aranya*: Teatre Nacional de Catalunya

La teranyina i el perdó

Els insectes atrapats per les aranyes queden immòbils, abatuts a l'emboscada de fils de seda. Cauen per accident, per mala sort, a un parany que l'aràcnid construeix pacientment. No és fins al final de la història que la Gasparona, la protagonista guimeraniana que assumeix la força del perdó, farà explícita la seva situació de quasi animal caçat. Potser una de les idees més reconfortants de l'obra és que els personatges bons se salven. Que la bondat és redemptora. I que la justícia poètica existeix, encara que només sigui en el món literari.

Però anem a pams. *L'aranya*, una obra encara força desconeguda de Guimerà, es va estrenar al Romea el 1908 (tot i que, com *Terra baixa*, primer havia passat per Madrid) i se situa en la tercera de les quatre etapes en què s'ha dividit el teatre de l'autor, quan havia deixat enrere la tragèdia romàntica, el drama històric i realista i quan ja havia escrit algunes de les seves peces més celebrades, com *Maria Rosa* o *Terra baixa*. Apunta Xavier Fàbregues, al pròleg de la seva edició del text, de finals de la dècada dels seixanta,¹ que sembla que Guimerà es trobava en un moment de crisi creativa, buscant noves formes expressives. I és cert que es produeixen canvis en el seu teatre de principis de segle i que en aquesta època hi conviuen obres força diverses, a vegades volent-se allunyar dels personatges camperols i els joves anarquistes i altres incloent idees del Modernisme que en el seu moment havia refusat. Amb l'obra que ens ocupa, però, Guimerà torna a les fórmules realistes i naturalistes que ja havia explorat dotze anys abans amb *Maria Rosa*. L'acció transcorre en la contemporaneïtat de l'autor i se situa en una botigueta de queviures a Barcelona, «en un carrer d'obrers», com diuen les mateixes acotacions. El conflicte de *L'aranya* és actual perquè és perpetu. I és la infertilitat. La infertilitat i la infelicitat que porta l'absència dels fills. La infertilitat i el desig per allò que no es té i que és tan enorme que ho abassega tot i que ho embruta tot. Unes dècades més tard, Lorca exploraria el mateix tema amb la seva *Yerma* que s'odia perquè el que ella espera no arriba mai.

La Gasparona i el Tano, els protagonistes de *L'aranya*, estan casats. Fa cinc anys que estan casats. Però els fills no vénen. I, de fet, el conflicte és present des de la primera rèplica de l'obra, quan la Gasparona, feinejant i parlant sola a la botiga, diu que sí, que aquella vegada sí i que el Tano l'hi notará només veure-la. Sabrem, al cap de poc, que ha estat un (de molts) desenganys o autoenganys. No hi ha res pitjor que desitjar molt alguna cosa per agafar-te a qualsevol senyal del món que et faci creure que sortirà bé. A l'obra, l'amargor de la parella infèril s'intensifica amb els matrimonis que l'envolten i amb com es relacionen amb la presència o l'absència dels fills. La pitjor teranyina per als protagonistes és, segurament, el joc de miralls dels altres personatges, que anem coneixent al llarg del primer acte. Hi ha el matrimoni que ha perdut els tres fills i que exemplifica la pena enquistada de no tenir allò que els feia feliços, una ombra que es fa massa propera als protagonistes. I hi ha el contrapunt: la parella jove que anuncia l'alegria d'un embaràs i el matrimoni madur que té set fills i espera el vuitè. L'entorn és

¹ Guimerà, Àngel. *L'aranya*, a cura de Xavier Fàbregues. Barcelona: Grup 62, 1969, p. 9.

una evidència literal i dolorosa del que ells no poden ser. I, és clar, sempre hi ha qui sap aprofitar les ferides dels altres. El Peretó, el malvat de *L'aranya*, és l'amo de la botiga on treballa la Gasparona. Ell va perdre la dona i té dos fills, però no se'n preocupa i no li interessen gens.

I fins aquí una imatge, fins a cert punt estàtica, dels personatges. Però la gràcia són els fills que mou l'aranya i que desencadenaran l'acció dramàtica. A *L'aranya*, l'amo sebastianeja: té un interès bàsicament carnal per la Gasparona i, com a bon retorçat que sap que no pot anar directe al seu objectiu, primer farà flaquejar el Tano. I quan tingui la Gasparona al punt més fondo de la desesperació, li farà la proposta. Estén una bona teranyina. De fet, les aranyes cacen les seves preses sense haver de gastar energia caçant-les, s'hi arrapen soles, com si el destí les hi aboqués. El clímax és al segon acte, en un sopar que fa pensar en el de *Maria Rosa*, quan es desemmascara tota la veritat i la tensió creix proporcionalment a la frustració dels personatges. És llavors, només llavors, que el Peretó podrà intentar captar la seva presa. Ell és prou home, ell és l'amo, «Rumia: ves si saps altra manera de salvar-te». Està perfectament ideat; un bon roí et farà creure que t'hi aboques sola, que justament t'ofereix l'ajuda perquè et salvis. Com a *Terra baixa*, Guimerà ens torna a plantejar una situació d'engany i recompensa. Allà l'amo enredava el Manelic, que venia de les muntanyes i no sabia res, per poder abusar de la Marta. Aquí, manipula el Tano per justificar que s'aprofita de la Gasparona. Personatges femenins asfixiats per la necessitat, pressionats per la deshonra. I que han d'escollir.

No és fàcil escriure les situacions límit, psicològicament complexes. I literàriament són sempre les més interessants, perquè et permeten explorar les contradiccions dels personatges i que, finalment, el lector o l'espectador pensi i dubti amb ells. Jo no he escrit mai teatre, però imagino la dificultat afegida de concentrar tota la profunditat del conflicte només en les rèpliques dels personatges. Guimerà hi excel·leix. Per això és el nostre dramaturg més universal i, recordem-ho (cal que ho recordem molt), candidat al Nobel de Literatura disset vegades. Disset. Sembla que les implicacions polítiques d'escriure en una llengua no hegemònica (i que encara cap autor de la llengua hegemònica no tingués el Nobel) van fer que no l'aconegués mai. Guimerà és, sense cap mena de dubte, un dels millors escriptors del seu temps.

En aquest text dissectiona la gelosia, com es lliga al despit i com fa moure la ràbia. I sap entrar brillantment en els replecs dels personatges: com el desig esdevé obsessió. I com l'obsessió esdevé, tan incomprensiblement però tan realista, odi cap a l'altre, cap a qui comparteix el mateix desig que tu. Això és exactament el que sent el Tano per la Gasparona: li té malícia, la rebutja perquè no li pot donar el que més vol i que ha de ser una cosa fàcil i, sobretot, ha de ser. No existeix l'escenari en què els fills no formin part de l'equació familiar. I aquí necessitem distància per entendre el constructe d'una masculinitat tradicional que es veu qüestionada i la culpabilització immediata de l'altra. Però, tot i això, és interessant veure com el personatge masculí pateix tantíssim aquest anhel insatisfet. No sé si era tan habitual, a principis del segle xx, que la incapacitat d'esdevenir pare s'expliqués amb aquest dolor, «i estic rabiós, que em desespero i de vegades m'agradaria morir-me». Fins i tot la Gasparona compadeix el seu marit, potser perquè ella sí que ha entès que només s'hi pot conformar. Jordi Prat i Coll, al text en què presenta la seva adaptació de *L'aranya*,² parla de la necessitat d'admetre públicament l'homosexualitat de Guimerà. I fa evident una clau de lectura biogràfica

² Text de Jordi Prat i Coll de presentació de l'espectacle, URL <www.tnc.cat/ca/laranya>.

en què la impossibilitat de tenir descendència, amb aquest crit que s'estavella contra un mateix, pren tot el sentit imaginable. Llegint l'obra avui és impossible no pensar que la maternitat, sigui rebutjada, desmitificada, esperada o posposada, és un tema que segueix omplint sales de teatre i de cinema. I la por de la infertilitat, d'aquest buit, enriqueix clíniques i obre debats sobre els límits de la ciència i la tècnica. A l'obra hi ha encapsulat aquest conflicte humà: fins on som capaços d'arribar per aconseguir el que creiem que mereixem, com actuem davant d'allò imprevisible i disfuncional. I com sempre hi ha qui sap aprofitar-se'n. La seva atemporalitat el converteix en un clàssic.

En la ficció guimeraniana, però, l'engany sempre s'acaba desvelant. Els personatges s'adonen que han intentat ser caçats i arriba, ja ho he dit al principi, la redempció: la parella s'enforteix davant del mal, aprèn de l'error i es consola en la fatalitat, «I si no podem bressar als nostres fillets, ens bressarem nosaltres mateixos; que en nosaltres hi són», diu el Tano. Si en uns inicis la infelicitat amb l'altre s'originava per causa de l'absència dels fills, ara la felicitat s'esdevé tot i aquesta mancança. Si hi ha amor, no hi haurà una existència erma. Com el Manelic i la Marta, que veuen la brutícia de la terra baixa, aquí els personatges s'allunyen del verí d'aquell que, fent veure que els protegeix i els empara, ha abusat de la seva bondat. El Tano, tot i no tenir la puresa del Manelic, és bo «que ets un tros de pa, i el món no és així», li diu la Gasparona. Ell torna a encarnar la idea rousseuniana: és el contacte amb el mal que l'ha fet mentir i ofendre. Com a *Terra baixa*, si l'amo té la maldat d'haver-los sabut manipular, la víctima té la força de la ignomínia. Aquí (i Guimerà brilla en un final rodó i simbòlic), el que el frenarà són les veus dels innocents, dels fills del Peretó, que no veurem, que només sentim. Els nens presents de manera implícita que vertebrin l'obra. Potser la vida del Peretó no val res, però sí la dels fills que ni tan sols sap estimar-se.

Patrocinador

Damm
Fundació

Protectors

FUNDACION
ACS

Benefactor

Coca-Cola

Col·laboradors

VERI
AIGUA PURA DEL PIRINEU

Gramona

FC BARCELONA

Mitjans de comunicació

LA VANGUARDIA

CATALUNYA
RÀDIO

P el Periódico

EL PUNT AVUI+

a
ara.cat

RAC1

Servei educatiu i social

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

Fundació "la Caixa"